

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

Szerkesztőség:

hova a lap szellemi részét illető minden
küldemény intézendő N.-Péterfia utca
348 szám.

Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én
egy, illetőleg másfél iven.

Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., Hirdetések díja:
100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig
80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

Kiadó hivatal:

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó
minden közlemény és küldemény inté-
zendő, Kis-Mester utca 1382.

Pápay Imre emlékezete.

1819—1882.

Az alsó-szabolcs-hajdukerületi egyházmegye esperese, a h. böszörményi egyház egyik lelkipásztora Pápay Imre meghalt folyó hó 17-én déli 12 és 1 óra között.

A boldogult jeles férfiú született Baranyamegyében Sellyén 1819. december 16-dik napján Pápay Beniámin előbb sellyei, később pedig terehegyi lelkész és Szegedi Rákhelel kedves szülőitől. — Az elemi iskolákat Sellyén és Terehegyén bevégezvén, többre, magasabbra törő lelke vágyának engedve, a csurgói ref. gymnasiumba lépett. Miután itt a szép, jó és igaz megismerése körül 6 éven át szorgalmasan munkálkodva, ismeretkincsekkel gazdagította s előkészíté lelkét: az 1838. év november havában a debreczeni főiskolába ment a felsőbb tudományok hallgatására. A bölcsészeti, jogi és hittani tanfolyamot bevégezvén, mint esküdt felügyelő a h. nánási ref. egyház gymnasiumához hivatott meg iskola rektorul; mely hivatalában lelkiismeretes buzgalommal és kiváló képzettséggel működött 2 éven át az 1845. év ápril haváig. A dolgában szorgalmas férfiú, már ugyanazon év tavaszán a h. böszörményi egyház kebelében üresedésben levő egyik lelkészi állomásra választatott meg. — Mielőtt azonban elfoglalta volna lelkipásztori hivatalát, ismereteinek gyarapítása végett a külföldi egyetemeket s ezek között a berlini látogatá meg. — Ismeretben, tudományban, tapasztalatokban gazdagodva tért vissza s foglalta el lelkipásztori hivatalát az 1846. év május 2-án.

Miután az elhunyt több éven át hirdette a h. böszörményi egyház kebelében az ő atyafiainak az Urnak nevét, az alsó-szabolcs hajdukerületi egyházmegyében előbb egyházmegyei jegyzővé, később tanácsbíróvá — majd néhai Benedek Lajos esperes elhunytával az 1868. évben esperessé választatott.

Milyen buzgó egyszerűséggel, kormányzói bölcs értelemmel, szigorú igazságossággal, megnyerő szelidséggel viselte esperesi terhes hivatalát: tanusítja az, hogy még

akkor is, midőn az 1875. év ápril 4-én közbejött betegség egészségét megrendítette és esperesi hivataláról visszalépni óhajtott, a közbizalom őt távozni épen nem engedé és ő meghajolva a parancsoló bizalomnak, esperesi hivatalát megtartotta egész haláláig.

A ritka alapos theologiai tudományosságáról s egyházi szónoklatairól kitünő férfiú, az 1856-dik évben a tiszántuli ref. egyházkerületi gyűlésen, a debreczeni ref. főiskolában megüresedett gyakorlati theologiai tanárszékre választatott meg tanárnak, de a melyet el nem fogadott. Mint esperes az 1871-dik évben az egyetemes népiskolai tanügyi bizottság, nem különben a tiszántuli egyházkerület tanügyi bizottságának is tagjává választatott s e téren is szakavatottságának fényes tanubizonyságát adta. — Az irodalmi téren is szép sikerrel működött, a mint azt az egyházi lapokban és folyóiratokban megjelent alapos cikkei tanusítják. Folytonos munkásság és tevékenység volt életeleme. A megkezdett országos zsinatnak is egyik, munkás tagja volt.

A mi magán jellemét illeti: szelid, mindenek irányában előzékeny és nyájas magaviseletével megnyerte mindazoknak szeretetét, kiérdemelte becsülését és tiszteletét, kik vele a hivatalos teendők terén vagy az élet magánviszonyai között ériülköztek. Nemes ember volt a szó teljes értelmében, mert az éhező nem ment el tőle étlenül, szegény ha jajdult, együtt sirt vele, örült hogy ha enyhítheté az árvaság inséges nyomorait. — Mint lelkipásztor soha nem szégyenelte a Krisztus evangéliomát, az ő élete is neki nem volt drága, csak elvégezhesse örömmel az ő futását és a szolgálatot, melyet az ur Jézustól vett. Nemes lelkének egész odaadásával csüggött a nép- és középiskolák ügyén, ezek az ő munkás gondjának kiváló tárgyát képezték; hatott, alkotott, gyarapított, hogy református iskoláink fenmaradjanak, az előálló kívánalmaknak megfelelőleg fejlesztessenek.

A h. böszörményi ref. egyház kiválólag sokat köszön az ő kedves lelkipásztora hűséges gondoskodásának: a templom diszes kijavitása az ő kezdeményezése, áldozata

tokra hívogató buzgólkodása folytán hajtattott végre; a kisdud ovodára ő gyűjtötte az alapot s állítá fel s annak ügyét folytonosan kiváló gondnal ápolá; a gymnasium újjászervezése s a diszes iskolaépület felállítása és létrehozása körül szintén nagy érdemei vannak. Szóval Pápay Imre nyomdokait mindenütt tettek jelölik meg, melyek emlékezetét fentartják és biztosítják.

Bus ravatalát tisztelőinek s hiveinek nagy seregén kívül, szeretett hitves társa Tegze Zsuzsánna asszony, kivel 35 évig tartó boldog házasságban élt s 4 gyermeke: Vilma, Károly, Imre és Kálmán állották körül, kik méltán siratták pótolhatlan veszteségöket. Temetése e hó 19-én délután ment végbe s daczára a valójában kellemetlen időnek, az egyházmegye egész területéről összesereglettek az ő szeretett lelkipásztor társai, a tanítók, tanárok; megjelent a fájdalomban osztozni a tiszántuli egyházkerület püspöke főtiszt. Révész Bálint ur, a debreczeni ref. kollégium mind három tanárkarának képviselői: Balogh Ferencz, Joó István és Elek Lajos. Kivitetett a főiskolai énekkar is, a gyász szertartás emelésére.

A templomban kitünő egyházi beszédet tartott Pákozdy Lajos h. nánási lelkipásztor és egyházmegyei tanácsbíró Csel: 20: 24 alapján, fejtegetvén a kötelesség fogalmát és jelentőségét a keresztyén erkölcsan elvei alapján s igen szépen alkalmazván a nagy apostolnak ama szavait: „semmit sem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csak elvégezhessem örömmel az én futásomat és a szolgálatot, melyet vettem“ az elhunynak életére és jellemére vonatkozólag. Ritkán látni meghatóbb jelenetet, mint ezen gyász isteni tisztelet volt, együtt sirt és könyezett az egész gyülekezet! s valójában ha egy egészen idegen szemlélő jelenik meg, ki soha hírét nem hallotta a valódi lelkipásztor Pápay Imrének: látva azt a bus keserűvet és bánatot, mely ott az Isten házában mindenki arcán ült, így kiáltott volna fel: bizony ez igaz ember vala. — A sirnál pedig rövid imát mondott Tóth Sámuel debreczeni hittanár s egyházkerületi főjegyző.

Legyen áldott emlékezete Pápay Imrének Krisztus hív szolgájának s ref. egyházunk egyik kimagasló alakjának.

— h — l.

III. zsoltár.

Óh mily sokan vagynak,
Kik nyugtot nem hagynak
S feltámadnak ellenem;
Azt mondván felőlem,
Hogy elfordult tőlem
Az isteni kegyelem.
Pedig te, Istenem!
Paizsom vagy nekem,

Ki nem hagysz inségemben;
Ha hozzád esengek
S buzgó fohászt zengek:
Meghallgatsz a mennyekben.

Ha pihenni térek,
Alszom s reggelt érek,
Mert irgalmad velem van;
Azért nem rettegnék,
Ha tizezernyi nép
Törne is rám utamban.
Kelj fel én Istenem,
Jövel, tarts meg engem
A gonoszok vesztével;
Népedre küldj áldást
S dicső szabadítást
Karjaid erejével.

XLII. zsoltár.

Mint a patak hős vizére
Vágyva vágyik a szarvas:
Lelkem óhajt hozzád térve
Elődbe, óh Hatalmas!
Hozzád, élő Istenem
Szomjuhozik én lelkem
S hogy hálámat bemutatom,
Ez a legfőbb gondolatom.

Könyhullatás lett énnékem
Ejjel, nappal kenyerem,
Midőn kérdi ellenségem:
Hol van az én Istenem.
Szivemben rá gondolok,
— S benne oltártűz lobog, —
Mikor téged a szent falak
Közt ezekkel áldottalak.

Az ünneplő sokasággal
Szent házatad bejártam
S hajlékodbán örömlánggal
Hálás szivem kitártam.
Lelkem hát mért csüggedsz el
S ennyire mért kesergel?
Bizz' Istenben s hiszem ismét
Dicsóítem kegyes színét.

Lelkemből, — ha csüggedezek, —
Ugy a Jordán mezején
Hozzád tér az emlékezet
Mint a Hermon tetején.
Özön támad özönre,
Zuhatagit kiöntve
S hullámi a zugó habnak
Fejem felett átalcsapnak.

Isten áll őrt kegyelmével
Egész napon felettem;
S bátorit, ha késő éjjel

Énekét elzengettem.
Mondván: védő Istenem
Miért hagytál el engem?
S ellenségem mig rám támad,
Miért hordom gyászruhám?

Mintha éltem vesztené el,
A ki gyűlöl engemet,
Midőn gunyol e beszéddel:
Lássuk, hol van Istened!
Mért csüggedjek lelkemben?
Bizom a jó Istenben
S hiven zengem énekemet,
Mert megvéd s megtart engemet.

Kótai Lajos.

Felekezeti gymnasiumaink jövője.

(Folytatás.)

III.

A ki a gymn. tanításügygel nem csak az elméletben foglalkozott, s végzete talán arra is kényszerítette, hogy nagyobb népszerűségű iskolában foglalkozzék, bizonyára meg van győződve a felől, hogy a társadalmi bajokon s a tanár és tanítvány egyéniségéből fejlődő akadályokon kívül, leginkább gátolja a tanítás sikerességét az egy osztályba szoruló tanulók nagy száma s azon körülmény, hogy különböző és pedig nagyon különböző tehetségű tanulók kerülnek össze egy osztályba. Ezekhez járul még az alsó osztályokban a gymnasiumba felvett tanulók képzettségének hiányos volta.

Vajjon segít-e bajokon, elhárítja-e ezen akadályokat az új törvényjavaslat? Azt mondhatnók: épséggel nem!

Oly sokszor volt s ép az újabb időben is hangsúlyozva az előkészítő osztályok szükséges volta, hogy e mind megmegújuló sürgetésekből akárki könnyen meggyőződhetett arról, hogy a középiskolai tanárok általában és átlag gyengének tartják a gymn. tanítás alapjául azon képzettséget, melyet a népiskola négy alsó osztályában szokott szerezni a tanuló. S ép ezt tudva, bizony nehéz elgondolni, mi indíthatta a törvényjavaslat szerzőit arra, hogy mig az állami iskolákra jelenleg érvényben levő rendtartásban ki van mondva, hogy a gymnasiumba felveendő tanuló „ismereteinek mértékére nézve megkövetelendő, hogy a népiskola negyedik osztályának tananyagában kellő jártassággal bírjon s ez ismereteit külön felvételi vizsgálattal igazolja,“ a törvényjavaslatban már el van ejtve a felvételi vizsgálat s egyszerűen az kívánatik, hogy a népiskola négy alsó osztályának, legalább elégséges sikerrel történt végzéséről, nyilvános népiskolától nyert bizonyítvány mutatandó elő. Szerencsétlen tovább fejlesztése azon szerencsétlen elvnek, mely szerint az iskola, az általa adott képzettségért nem csak hogy nem felelős a felsőbb intézet előtt, sőt az alsóbb iskola adja meg a képesítést a felsőbb iskolába léphetésre, ha t. i. bizonyos, legnagyobb részben külső feltételeknek megfelelően, sikerült neki az u. n. nyilvánossági jogot megszerezni. A ki valaha csak tizedrésznyi felvételi vizsgálatot látott mint a mennyi p. o. a debreczeni főgymnasiumnál van, igen bölcsen tudja nem csak azt, hogy az elemi isk. tanulók bizonyítványai jó részben épen semmit sem bizonyi-

tanak, s a négy osztályt végzett tanulók képzettsége épen a tovább tanulhatás alapjául szolgáló 2 tantárgyban, a magyar nyelv és számtanban felettebb hiányos; hanem lehetetlen nem látnia azt is, hogy a felvételi vizsgálatok szigorú megtartása igen jótékonyan hat vissza magokra azon népiskolákra is, melyekből az illető gymnasium növendékei kerülni szoktak, mindenesetre jótékonyabban, mint egy kataszteri segéd-becslő biztosból vált tanfelügyelő működése. A felvételi vizsgálatokat elejteni tehát szerintem kétszeres hiba, vissza hanyatlani engedni a népiskolai oktatást legalább is egy jó részben s lehetetlenné teszi, hogy a gymnasium saját növendékeiért folyvást felelősségre vonathassék. Mert hiszen ha a gymnasiumnak folyvást módjában lesz növendékei hiányos képzettségét, a népiskolai oktatás hiányosságával mentegetni, illetőleg amazért a népiskolát okolni, természetes, hogy őt akkor komolyan kérdőre fogni nem lehet.

Meg kell adni a gymnasiumnak azt a jogot, mely szerint ő maga mondhatja meg, kit hajlandó növendékül bevenni, illetőleg kinek a képzéséért hajlandó felelősséget vállalni. Mert a jelzett bajon nem segít az előkészítő osztály felállítása sem egészen. Hogy kiknek szükséges az előkészítő osztályba lépni, azt szintén csak a felvételi vizsgálat útján lehetne megítélni, a nélkül igen sok kerülhet oda, kinek semmi szüksége nem volt egy esztendőnek munka nélkül eltöltésére. Munka nélkül — mondom — mert sok tanuló teljesen készen lehetett az elemi isk. 4 osztályának tantárgyaival; az előkészítő osztály dolga pedig természetesen nem lehet más mint a gymnasiumba léphetésre szükséges ismeretek — tehát a jelenlegi felfogás szerint — a 4 elemi osztályban szerezhető ismeretek megadása. Van még ezenkívül az előkészítő osztálynak más baja is és pedig épen ellenkező irányban, mit az osztály-keret merevségének lehetne nevezni, de hiszen erről még ugy is lesz szó. Itt csak azt kell konstatálnunk, hogy a törvényjavaslat teljességgel nem gondoskodik arról, hogy a gymnasiumba egyedül a kellő előképzettséggel bíró növendékek juthassanak, tehát már önmaga előre kérdésessé teszi a tanítás sikerét, a helyett hogy biztosításáról gondoskodnék.

Igaz, hogy az így a gymnasiumba jó részben a kellő előkészület nélkül betolakodhatott tanulókra nézve intézkedik a törvényjavaslat, hogy egy osztályban rendszerint 50-nél több ne lehessen, de meghagyja és pedig orvoslás megkísérlése nélkül a másik és pedig nagyobb bajt, mely abból származik, hogy nem a tanuló, hanem az osztály promoteáltatik. Ugy gondolom ez a legnagyobb miseriája egész középiskolai oktatásunknak. — A törvényjavaslat szerint ugyanis felsőbb osztályba az oly tanuló léphet, ki a köteleles tantárgyak mindenikéből legalább is elégséges osztályzatot nyert. Ugy de a tanítás az egész gymnasiumban szakrendszer szerint történik, még pedig az alsó 4 osztályban szakcsoportosítás, a felsőkben pedig tisztán szaktanítás útján. Nincs kizárva a lehetősége annak sem, hogy 50-nél nem nagyon sokkal több — gondolom 60—65—70 — tanuló lehessen egy osztályban.

Tessék most felgondolni ezen intézkedések gyakorlati keresztülvitelét. Egy tanítási évben mondjuk hogy van 8 teljes hónap, azaz 32 hét. A felsőbb osztályokban, hol már a szakcsoportosítás sincs megengedve, zsákszámba fordul elő a sok 2—3 órás tantárgy. A tankönyvszerző uraknak nem is könyv, ha egy két órás tantárgyra 10—12 ives nincsen.

Már most az a szegény tanár ha elmondja kellőleg megmagyarozva azt a 10 árkust, az év végén el is ismételi, honnan veszi arra az időt, hogy tanítványai szorgalmát a két első időszakban is kellő figyelemmel kísérelje, az év végén még a tudományukat is kellőleg megakozza? A nevelésről ne is beszéljünk, ma is alig van már a középiskolának nevelő hatása, annál kevésbé lesz a szigoruan keresztül vitt szakrendszer mellett. Itt csak arról beszélhetünk, hogy a szaktanár urak, ha nagyon lelkiismeretesek lesznek, talán minden időszakban 2—3-szor felfogják szólítani minden tanítványukat, de arra, hogy az egész évi pensumot feldolgoztassék hogy dolgozta fel egyik-egyik, nem lesz módjokban ügyelni sem, sőt arra sem lesz idejük, hogy az év végén legalább némileg komoly vizsgálatot tarthassanak saját tanterveikből.

(Folyt. köv.)

D. Ember Pál egyháztörténelme.*)

(Vége.)

Fragmentum V.

Exhibens Matth. De vai, magni in Hungaria Reformatoris acta quaedam et res gestas, item colloquium ejusdem cum J. F a b r o Ep. Const., dum ob professionem evangelicae veritatis sub Ferdinando S. Imp. Carcere Viennensi inclusus esset.

E fragmentumot a maga teljességében adja Lampe a 72—78. lapokon.

Fragmentum VI.

Paria Litterarum, Lugubrem Pastorum Evangelicorum Hungariae ad Carceres et Triremes Religionis causa Damnatorum Persecutionis Historiam illustrantium.

Lásd L a m p e 447—496. l. azon parányi különbséggel, hogy nála a cím első szava ΕΙΚΑΣ, nem pedig Paria.

Fragmentum VII.

E fragmentum I. Leopoldnak Roxas Kristóf neustadti püspök részére kiadott salvus-conductusát, Roxas propositióját, három református részről írott resolútiót, továbbá a 16 pontu Tentamina Politica-t tartalmazza, mint ezeket Lampe az 506—515. lapokon közli.

Ezzel bevégezódik e történelmi műnek első része, s néhány tiszta lap után következik a második rész, mely mint látni fogjuk, nem egyéb, mint a Páriz-Pápai Rudus Redivivum-a, a Debreczeni Ember Pál jegyzeteivel pótolva.

De lássuk magát a címet:

„Historiae Ecclesiasticae Hungaricae Reformatae Pars Secunda. Exhibens Rudus Redivivum, seu Breves rerum Eccl. Hung. juxta et Transsylv. inde a prima Reformatione Commentarios viri Clariss. ac. Doctiss. Fr. Páriz-Pápai (Tit.)

*) A Jablonski levelének első kikezdésében (13. szám, 133. lap) Obsternicabor helyett Obstetricabor; Testes helyett Gestas; és Hungariae helyett Hungaricae olvassandó.

Cum Annotationibus seu Scholiis res gestas paulo uberius explanantibus; et Continuatione ad nostram usque aetatem chronologice deductis, adjectis singulari cura et fidelitate a Paulo Ember Debrecinensi, afflictissimo Jesu Christi in Hungaria servo.“

A czimlap után jellegék (Psalm 44, 1. — Cicero Libr. I. Off. — Mic. VII, 9.) utasítás a könyvnyomtatónak („ad Typographum“) s ismét egy motto, a Rudus Redivivum előszavának első sorai következnek. Az 5-dik lapon következik aztán, czimével, ajánlásával, előbeszédével együtt az egész Rudus Redivivum, amint az 1684-ben Szébenben megjelent. (12-rét 66 levél.)

Ezután jönnek az Ember Pál pótlásai ily cím alatt: „Annotationes seu Scholia in Rudus Redivivum chronologice digesta.“

Ez évrendbe sorozott jegyzetek, melyek 1518-tól 1696-ig terjednek, Lampe kiadásában a Pars Principálisban használtattak fel, amint maga is megjegyzi az 518-dik lapon: „Huc usque excerpta illa se extendunt, quorum fidele Autographum ad manus nostras perlatum fuit.“

Ember Pálnak tehát az volt szándéka, hogy immár ismert szerkezetű saját munkájával együtt a Rudus Redivivumot is, jegyzeteivel pótolva, kiadja. Így jöhetett volna aztán létre egy rendszeresnek és teljesnek mondható magyar protestáns egyháztörténelem. Lampe azonban nem tudta vagy nem akarta Ember szándékát megérteni; saját önkénye szerint járt el, a Rudus Redivivumot nem vette fel kiadásába, Ember jegyzeteit azonban, melyek eredetileg a Rudus Redivivumhoz voltak szánva: igenis felhasználta kiadása „Pars Principális“-ában; ezek közé sorozván önkényesen oly adatokat is, melyeket az Ember saját egyháztörténelmének rendszeréből szakított ki.

Az eddigiekből az is látható, hogy Ember Pál viszont nem vette fel egyháztörténelmébe a Kocsi Csörgő Bálint dolgozatát, (Narratio brevis stb.), melynek I—IX. fejezete Lampénál a 746—919. lapokon feltalálható.

Nem tartozik ugyan szorosán tárgyunkhoz, de az ismertetés teljessége végett meg kell említenem, hogy kéziratunk végül még egy három levélnyi Catalogust tartalmaz, melyben a jó Ember Pál, Behamb, Szentiványi és mások után, a magyar polgári történelemmel foglalkozó írókat szedte egybe. Tudtommal ezen, különben nem nagy fontosságú dolgozata Embernek még senki előtt sem volt ismeretes.

* * *

Igyekeztem ezekben a nagybecsű kézirat fontos tartalmát röviden ugyan, de híven megismertetni s ezáltal az érdeklődő körök szives figyelmét e tárgyra felhívni. Most már az illető tudományos és irányadó férfiak tiszte leendő, s felől tanácskozni és intézkedni, hogy miképen lehetne ama kéziratot közkinccsé tenni, azaz egész teljességében és pedig magyar fordítás kapcsolatában s talán még kellő világosító, pótló és igazító jegyzetek kíséretében, minél hamarabb kiadni.

A Lampe-féle kiadás, mint láttuk, sok tekintetben eltorzított és megcsontított mása az eredetinek, de még így is igen nagy fontossága s ma már nem könnyen szereshető meg.

Bizonyára nem csekély keresletnek örvendene tehát a mai szomorú irodalmi viszonyok dacára is, az eredeti Ember-féle egyháztörténelem; kíváltként ha szembes magyar fordítással láttatnék el! Azon őszinte óhajjal fejezem tehát be ismertetésemet: vajha két év múlva, 1884-ben, azzal ünnepelhetnők meg a Rudus Redivivum megjelenésének kétszázados évfordulóját, hogy minden, egyháza és vallása története iránt érdeklődő magyar protestáns ember birhatná és olvashatná Ember Pál eredeti, csonkítottan egyháztörténelmét. Quod faxit Deus!

Révész Kálmán.

A tiszántuli reformált egyházkerület tavaszi közgyűlésének közérdekű tárgyai.

(Vége.)

A m. szigeti lyceum kormányzó tanácsa, azon kéréssel járult az egyházkerületi közgyűléshez, hogy miután czélba van véve állítólag M. Szigeten egy állami gymnasium felállítása, járuljon közbe a gyűlés, hogy a helyett az inkább szükségét pótló reál, ipar vagy polgári iskola szerveztessék; s ezen fontos ügyben egy terjedelmes emlékiratot is terjesztett fel. A m. szigeti lyceum kormányzó tanácsának emlékirata azon kijelentéssel terjesztetik fel a vallás és közoktatási miniszterhez, hogy az egyházkerület el van határozva a m. szigeti gymnasiumot — mint a mely századokon keresztül teljesítette s ma is teljesíti, a magyar államiság, a nemzetiség és kulturális érdekeknek megfelelő missióját, — a közoktatási törvény meghozatala s életbe léptetése után is fentartani; s kéri a miniszter urat, hogy elhatározásainál az egyházkerület ezen kijelentését figyelembe venni méltóztassék. A lyceum kormányzó tanácsának kérvénye pedig, az emlékirat egy példányával annak idejében, az egyetemes konventhez azon kéréssel határozottatott felterjesztetni, hogy a kérvényben foglalt ügy elintézésénél, a m. szigeti lyceum jogos érdekeit illető helyen képviselni és támogatni kegyeskedjék.

A szegedi egyház részére a múlt év végéig a következő adományok gyűltek be:

a) a békéscsaba egyházmegye pénztárnoki hivatalához:	4,829 frt — kr.
b) a szegedi egyház pénztárába:	14,517 „ 55 1/2 „
c) a tiszántuli egyházkerület pénztárába:	4,641 „ 13 „
összesen:	23,987 frt 68 1/2 kr.

kedves tudomásul vétetett.

Révész Imre emlékre pedig az egyházkerületi pénztárba befolyt: 1,597 frt 47 kr és 2 arany, a debr. prot. lap szerkesztőségéhez: 210 „ 4 „
összesen: 1,807 frt 51 kr és 2 arany.

Öfelségének saját pénztárából adott kegyes adományairól, hogy a szaniszlói és erdő-gyoroki egyházaknak 150—150 frtot, a feketetői és kölcei egyházaknak pedig 100—100 frtot volt kegyes adományozni — hálás köszönettel vette tudomásul a közgyűlés.

A debreczeni főiskolai tanárok nyug- és gyámin-tézeti pénztára, a folyó évi január 1-ső napján 97,723 frt és 70 krból állott, az évi gyarapodás 7,844 frt 58 krt tesz. Örvedetes tudomásul vétetett.

Néhai boldog emlékezetű Balogh Péter püspök emlékére begyűlt adományok 1000 frtot haladván, fölhívott a főiskolai tanárcsapatok közös gyűlése, hogy adjon javaslatot a tekintetben, miként nasználtassék fel ezen alapítvány a főiskolai tanuló ifjúság érdekében.

A debreczeni főiskola részére legközelebb tett következő adományok jelentettek be: ügyvéd Zákány József végrendeletben 500 frtot, Debreczen város hatósága: 60 db 3 méteres, 20 db 4 méteres gömbölyű tölgyfát és 10 szál hosszú fát adott az épületek kijavítására; t. sz. miklósi lakos Polgár Mihály és neje Mészáros Eszter szegény tanulók segélyezésére 1000 frt alapítványt tettek; Simay János és neje Nagy Mária szeghalmi lakosok pedig 25 ezer frt alapítványt, Szegedi Sándor volt főiskolai tanár házat és földjét; a debreczeni régi takarékpénztár szegény tanulók részére 75 frt 34 krt és a már jelzett 500 frtos alapítványa az 1851. évben első éves bölcsészeknek.

A főiskola vagyoni ügyeiben határozottatott: hogy a kamatláb a pontos kamat fizető adósok irányában a főiskolai gazdasági tanács kezelése alatt álló összes pénztáraknál, 6%-ra leszállítatik olyan formán, hogy ezen leszállítás minden egyes adósra nézve, a már folyamatban levő kamatfizetési határidő lejártával veszi kezdetét; a legközelebbi kamatfizetési határidő lejártáig eső kamatokat, minden adós 8%-val, azontul pedig 6%-val köteleztetvén fizetni. A főiskola egész szervezetének megvizsgálására és a kamatleszállításból eredő hiányoknak miként leendő megszüntetése iránti véleményadásra, az egyházkerületi elnökség vezetése alatt küldöttség nevezetett ki annak tagjaiul Sápó Sámuel, K. Tóth Mihály, Veszprémi Gáspár, Fráter Imre, Tóth Sámuel, Dávidházy János, Ármós Bálint, Buzás Pál, Gelenczei Pál, Varga Lajos, Némethy Lajos, Joó István, Thót Ferencz és Békési Gyula választattak meg.

Beterjesztetett a főiskola újból építésére kibocsátott sorsjegyekről a számadás, melyből kitűnik, hogy a 300,000 sorsjegyből elkelt: 97,226 db.

Bevétel: eladott sorsjegyek árából:	43,224 frt 96 kr,
ajándékokból:	485 „ — „
kamatokból:	109 „ 1 „
visszamaradt nyeresémtárgyakból:	10,703 „ 22 „
összesen:	54,522 frt 19 kr.

Kiadás: nyeresémtárgyakra s összes kezelési költségekre:	19,735 frt 77 kr,
építési pénztárnak átadatott:	34,584 „ 4 „
	54,319 frt 81 kr.

marad a kezelési pénztárban:	202 „ 38 „
------------------------------	------------

Még van a megmaradt nyeresémtárgyakból 23 db kisebb tárgy, melyek együtt 221 frt 30 krra voltak becsülve, de még eddig el nem keltek. Ezek is elárusittatni határozottatottak.

Főiskolai pénztárnok Varga Lajos a tápintézet számára 1881-ben befolyt adományokról következő kimutatását terjesztette elő:

I. Az alumnusok pénztárába befolyt

a) a 13 egyházmegyéből:	232 frt 10 kr,
b) magából Debreczen városából:	830 „ 30 „
összesen:	1062 frt 40 kr.

II. Szegény tanulók pénztárába

a) a 13 egyházmegyéből:	184 frt 24 kr,
b) magából Debreczen városából:	705 „ 30 „
összesen:	889 frt 54 kr.

A tápintézetre tett kiadások pedig következők voltak:

I. Az alumnusok pénztárából

a) a főzönöknek fizettetett összesen:	7055 frt 67 kr,
b) kenyérsütőnek:	3963 „ 12 „
összesen:	11,018 frt 79 kr.

II. Szegény tanulók pénztárából

a) főzönöknek fizettetett összesen:	983 frt 20 kr,
b) kenyérsütőnek:	1879 „ 45 „
összesen:	2862 frt 65 kr,

mely is tudomásul vétetvén, az egyházmegyék nagyobb buzgóság kifejtésére hívtak fel.

A főiskola újból építésére tett ajánlatokból e folyó évi márczins 31-ig a hátrálékok következők:

1. Nagybányai egyházmegyében:	613 frt 6 kr,
2. Békésbányai	3453 „ 31 „
3. Beregi	370 „ 4 „
4. Bihari	— „ — „
5. Debreczeni	3839 „ 96 „
6. Debreczen város ajánlatából	— „ — „
7. Érmellékiben	4161 „ 47 „
8. Heves-nagy-kunságiban	3128 „ 33 „
9. Máramarosiban	1941 „ 55 „
10. Nagykárolyiban	— „ — „
11. Alsó-szabolcsiban	7500 „ 5 „
12. Felső-szabolcsiban	7210 „ 63 „
13. Nagyszalontaiban	1093 „ 1 „
14. Szatmáriban	— „ — „

összes hátrálék: 33,311 frt 41 kr.

Ezen kimutatás alapján az esperes és egyházmegyei gondnok urak felkéretnek, hogy a hátrálékok behajtására az eddiginél több gondot fordítsanak, annyival inkább, mert a közszükségeket fedező alap jövedelme, a kamatleszállítás által tetemesen csökkenvén, ezen alap jövedőre nem leend többé azon helyzetben, hogy az építési pénztárt — habár csak előlegezésekkel is — kisegithesse.

A felső-szabolcsi egyházmegyében Ajak eddig anya-egyház Anarshoz, Jákó pedig Lórántházához affiláltatott.

A nagy számú peres ügyek, melyek pedig a gyűlésnek legtöbb idejét vették igénybe és emésztették fel — inkább magán érdekük lévén, azokra nem terjeszkedem ki.

T. S.

Batári János emléke.

1811—1882.

A büd-szent-mihályi reform. egyházat folyó évi május hó 9-én nagy veszteség érte, elvesztette buzgó s tevékeny főgondnokát Batári Jánosban. A megboldogult született Szent-Mihályon az 1811-dik év július hó 20-dik napján, korán árvaságra maradván, egy közel álló rokona pártfogása folytán szerezte meg az életre megkivántó ismereteket; házasságra lépett Pandur Zsuzsánna kedves nejével az 1831-dik évben — ki őt túl élte. E boldog házasságban eltöltött félszázad emlékére, családi szük körben, a mult évben tartotta meg a boldogult arany menyegzőjét, kerülve ebben is valamint mindenben a fényt és kitűnni akarást. Életben van egy fia, Sándor, vannak számos unokái, kik iránt a megboldogult a legnagyobb szeretettel viseltetett.

Polgártársai szeretetüket, bizalmukat az által fejezték ki iránta életében, hogy őt — mint a közügyek iránt

lelkésülni tudó tevékeny férfit — a birói hivatalra több ízben megválasztották, e bizalom kifolyása volt az, hogy 1850 óta az árvagyámságot is viselte, volt megyei képviselő s a legközelebb mult 6 év alatt reform. egyházi főgondnok.

Az Ur háza iránti szerelem különösen nagy volt az ő keblében, s e szeretetet nem csak a templomban megjelenésével fejezte ki, hanem azzal is, hogy az 1862-dik évben egy 100 frt értékű — arannyal futtatott — poharat vett az ur asztalára. Az egyház szellemi és anyagi ügyeit folytonos figyelemmel kísérte, s ott hol tenni kellett, igyekezett jó példával elől menni! Az egyszerűség, őszinteség, barátság s becsületesség példányképe volt ő életében.

A megboldogult rövid egy heti kínos szenvedése után végezte be hiven megfutott földi pályáját. Temetése e hó 11-én ment végbe, nagyszámu közönség részvéte mellett.

A templomban Tóth Miklós helybeli lelkész végezte a gyászszertartást, elmélkedvén Jeremiás siralmi V. r. 15. és 16. verse felett. „Meggzött a mi szívünknek öröme, siralomra fordult a mi örömünk. Elesett a mi fejünknek koronája: jaj!“ igék alapján. Majd ismét a háznál tartott meghatározható imával folytatta a gyászszertartást; mignem végre a sirnál Sörös János reform. s. lelkész bucsuzott el a megboldogulttól a város, az egyház és család nevében.

Béke legyen a sokat küzdött megboldogult léleknek porrészei felett.

Adjon az Ur több ilyen buzgó derék főgondnokokat szegény protestáns egyházközseinknek.

... k.

V á l a s z

Nánássy Imre m. telkii időközi lelkész ur „Észrevételére.“

Sziveskedett t. Nánássy ur a m. telkii ügyről írott tudósításomból vádakot kiolvasni s azok ellen e becses lap május 5-én megjelent számában, két hivatalos levél közlésével védekezni s tudósításomat alaptalannak nyilvánítani.

Ha a „Debreczeni Protestáns Lapot“ csak a bihari traktus lelkészei járatnák, kik a m. telkii ügyet épen úgy ismerik, mint én és ön, és így tudják, hogy ama hivatalos levelek mellett is igazat szoltam a gyűlés lefolyásáról, M. Telkire vonatkozólag írott tudósításomban: úgy védekezését válasz nélkül hagynám; de mert olyanok is olvassák e lapot, kik a m. telkii ügyről általunk értesültek először s így az ön cikkét olvasván, könnyen arra a gondolatra jöhetnek, hogy én csak légből merítém állításomat: ennél fogva becsületem s az ügy érdekében kénytelen vagyok az alábbiakat elmondani.

Mindenekelőtt figyelmébe ajánlom önnek, hogy a tudósítói szerepre vállalkozván: azokról tartoztam írni, melyek a gyűlésen szemem előtt lefolytak, melyeket láttam s hallottam; a mező-telkii ügyre vonatkozólag is tiszta lelkiismerettel állítom és nyilvánítom, hogy a történetekhez hiven irtam tudósításomat, sőt ön iránti kedvezésből nagyon is szelid kitével használtam a kifogásolt á t p l á n t á l t szóban. Ezt a szót ugyanis mindaddig, míg egyházmegyénkben egyetlen egy vizsgázott s. lelkész van — bátran s minden nagyobb sértés nélkül használhatom egy más egyházmegyéből idehozott emberrel szemben, használhatnám még akkor is, ha időközi lelkész kineveztetésének törvényes

s z ü k s é g e forogna fen. De most, midőn egyházmegyénkben többen vannak a 2-dik lelkész-képességi vizsgát is sikerrel kiállított s régóta szolgáló atyafiak, és midőn M. Telkiben törvény szerint egyáltalában nem volt szükség időközi papra; — a szomszéd lelkészek az özvegy lelkész-nőre való tekintetből készséggel ajánlkozván a papi teendők végzésére: most, hogy Telkibe mégis időközi papot és pedig káplánjaink mellőzésével önt kelle kinevezni, e szükségtelen és feltűnőleg szokatlan eljárás jellemzésére ha nem elég szerencsével is, de méltó joggal használhattam ama kitétel; annyival inkább, mert ha a gyűlésnek méltó vizshangja akartam volna lenni itt is, mint egyéb dolgokban: ugy keményebb dolgokat kellett volna mondanom. — Nem volt ugyanis egyetlen felszólaló lelkész, az ön gyenge védőjén kívül, a ki erősen és határozottan ne hangoztatta volna a Simonia vádját.

És bizonyára azok a komoly, tiszteletes és nagyiszteletű férfiak nem beszéltek csak azért, hogy beszéljenek; nem hangoztatták kemény ítéleteiket minden ok és alap nélkül.

Mert azon körülmény, hogy M. Telkiben a törvény kötelező ereje s az esperes kétszeri rendelete dacára sem történt lelkészválasztás, mivel a m. telkiek november és december hónapban a rendkívül szorgos mezei munka (?) miatt nem értek rá, hogy lelkészeket hallgassanak; hogy a m. telkieknek nem kellett a szomszéd papok szolgálata, hanem időközi pap és pedig egyenesen és határozottan ön kellett: ez elég alapul szolgált azon feltevésre, hogy kellett az ön érdekében oly dolognak történni, a minek történni nem lett volna szabad, a mit csak helyteleníteni lehet.

De történt a gyűlésen más is, a mi még szilárdabb alapot nyújtott a felszólaló lelkészeknek vádjaiak hangoztatására. Történt nevezetesen, hogy tévedésből-e vagy mert valóban az ügysző tartozott? — felolvasatott a m. telkii ref. egyháztanácsnak 1881. december 15-én tartott gyűlésből kelt s esperes urhoz intézett id. lelkészt kérő levele, melynek önre vonatkozó része az eredetiről szóról szóra lemásolva, így hangzik:

„Mint hogy pedig sem az eltávozott özvegy lelkész-né, ki mi az egész évről utolsó krajczárig kielégítettünk, sem egyházunk egy ily időközi lelkésznek sem ellátást, sem fizetést nem adhat: ezért tiszt. Nánássy Imre s. lelkész urat kérjük hozzánk kibocsátani, ki mint biztos tudomásunk van róla, most jelenleg hely nélkül van — s hogy tavasszal a 2-ik vizsgát letehesse: kész lesz a jövő április 24-ig fizetés nélkül is szolgálni.“

Következik az aláírás.

Látja: t. Nánássy ur, jobban tette volna, ha mielőtt nyilatkozatra szánta magát, érintkezvén a gyűlésen jelen volt lelkészekkel, megtudta volna, hogy az itt közölt levél nem maradt titokban, hanem felolvasatott s keltett a gyűlésen oly megütközést, oly felháborodást, melynek az átplántálás szó nagyon is gyenge vizshangja; s meggyőződött volna arról, hogy mindenki tudja ez egyházmegyében, miként nem én mondtam először, hogy ön ingyen szolgál, hanem saját jóakarói, párthivei, a m. telkii presbyterek gyűlésileg kiállított hivatalos levelükben írják azt az esperesi hivatalhoz. Hogy párthiveinek csak későn jutott eszükbe tiz frttal takargatni előbb ártatlanul elárult titkaikat: az

nem az én hibám, azért nem én, hanem a m. telkii presbyterek kérjenek bocsánatot.

Önön van most tehát a sor, t. Nánássy ur, vegyen elégtételt, inditson becsületsértési pert a m. telkii presbyterium ellen.

Sárréti.

K ü l f ö l d .

London. E hónapban folytak le a London vallás-erkölcsi életében oly fontos mozzanatot képező „Májusi meeting“, a keresztyéni felebaráti szeretet alapján előállított és működő missziói társulatok évi gyűlései. Lássuk közülök két, minket is közelebbről érdeklő, mert áldó hatását reánk is kiterjesztő társulat évi működésének eredményét.

A britt és külföldi bibliaterjesztő társulat. A gyűlés Shaftesbury gróf elnöklete alatt folyt le. Az évi jelentésből láthatólag, bár az ujonnan érkezett angol újtestamentomot mindenki igyekezett megszerezni, mégis otthon 9200 példánnyal többet árusítottak, terjesztettek el a bevett fordításból, mint mult évben; külföldön pedig 83,000 példánnyal több biblia kelt el, mint előző évben. Újtestamentomot a társulat által fölvevett nyelveken közel egy milliót terjesztettek el; míg összevéve az egész bibliák, újtestamentomok és bibliarészletek számát otthon elterjesztettek 1.509,000, külföldön 1.429,000, összesen 2.928,000 példányt. A társulat fenállása óta elterjesztett 93.953,000 példány egész bibliát, újtestamentomot vagy bibliarészletet. A bibliák elárúsításából s egyéb forrásokból bevett a társulat 1.997,850 frtot, összes kiadása pedig 1.907,380 frtra ment. A mult évben lépéseket tett a társulat, hogy nagyobb körben működjék Indiában, Chinában, Persiában és Japánban s új területeket is vett föl működési körébe. Európában 300 colporteurt foglalkoztat s a föld más vidékein még 200-at; ezeken kívül Franciaországban 60 körárus 131,000 bibliát, bibliarészletet terjesztett el, 19,000 példánnyal többet, mint a mult évben. Egy alkalommal az Áfrikába hadviselés végett utazó csapatok között 6000 újtestamentomot árusított el egy colporteur. Belgiumban 674,000 biblia és bibliarészlet tétetett le 8 körárusnál. Németország és Svájc pedig 321,800 példányt kaptak. Ausztria-Magyarországon 8000 példánnyal nagyobb a forgalom, mint mult évben volt. Olaszországban 39,000 példány fogyott el, míg Spanyolországban 1000 példánnyal több költ el, mint előző évben. Portugáliában és Norvégiában csökkent az elterjesztett bibliák száma, míg Dániában és Oroszországban növekedett, ez utóbbi országban 11,670 példánnyal. A Kaukázusban 13,000, Törökországban 21,300, Palesztinában 11,000 példány biblia terjesztett el. Ausztráliában és Uj-Zélandban is növekszik a társulat működése. A mi azon kérdést illeti, hogy kiadják-e az ujonnan átnézett angol újtestamentomot, ebben még nem hozott a társulat határozatot, tekintetbe véve a nagy véleménykülönbséget, mely e munkára nézve fenáll.

A vallásos traktátusokat terjesztő társulat. Nagy közönség jelent meg e nagy társulat 83-dik évi gyűlésére. A jelentés egészben föltüntette azon nagy munkát, melyet a társulat otthon és külföldön folytat, fenállása óta 2.099,210,520 traktátust terjesztve el a földön, melyből ezen évre az otthoni raktárakból 73.162,620 jött ki, külföldi raktárakból pedig 14.000,000. A társulat összes bevétele 1.939,480 forint

volt s kiadása ennél 25,070 frttal kevesebb. Mint az elnök kifejezé, a társulat oda irányozza figyelmét, hogy ellensúlyozza azon ártalmas irodalmat, melyet a sajtó óriási mértékben termel, tehát a társulatnak a traktátusok hangját az időviszonyokhoz kell alkalmaznia.

Reméljük, hogy későbbben e társulat magyarországi működéséről részletes adatokat nyújthatunk szíves olvasóinknak.

—y—s.

Különfélék.

A debreczeni főiskolában a) a pünkössti ünnepkövetség választás május 20-án folyt le; 8 egyház ezen ünnepre nem kívánt követet; legatióba bocsáttatott hittanhallgató 119, joghallgató 31 és 5 gymnasialis tanuló. Az ünnepkövetségek száma jelenleg 163. — b) Ünnep után a szorgalomszak kezdete az akadémiái tanfolyamokban június 5, iskolai év berekesztése június 15 d. e. 8 órakor s ugyanaz nap veszik kezdetüket a zárvizsgák.

Jótekonyczélú sorsjáték. A nagykanizsai „Kisednevelő Egyesület“ ovodáinak berendezése és biztosítása céljából felsőbb engedélylyel ezüst sorsjátékot rendez, főnyeremény 1000 frt értékű 12 személyre való asztali készlet, 303 nyeremény van 5000 frt összeg értékben, egy sorsjegy ára 50 kr. Huzás 1882. december 31-én lesz hatósági ellenőrzés mellett. A humanus célra való törekvést méltányolva, a nemesszívü emberbarátok szíves pártfogásába ajánljuk. — Sorsjegyek kaphatók minden postahivatalban, lottógyűjtődekben, vasuti s gőzhajózási állomásokon stb.

Ifjabb Nagel Ottó budapesti könyvkereskedő kiadásában folyó évi május 1-én jelent meg az „Önügyvéd“ című már két kiadást ért mű teljesen átdolgozott harmadik kiadásának első füzeté, írta Knorr Alajos kir. táblai bír. Az ismert jó nevü írónak e korszerű, közhasznú és mondhatni nélkülözhetlen kézikönyvét ajánljuk a t. cz. olvasó közönség figyelmébe. A mű részletes tartalmát és a megrendelési módokat ismertető előfizetési felhívás minden könyvkereskedésben kapható. A többi füzetek folyó évi május 1-től számított háromheti időközökben fognak kiadatni. Az egész mű mintegy 18, legkevesebb két és fél iv tartalmu füzetből álland. Egy füzet ára 30 kr.

Révész Imre emlékére közvetlen lapunkhoz befolyt adományok:

Kunhegyesi ref. egyházból: Rácz Miklós lelkész 3 frt, Nagy Péter isk. igazgató 2 frt, Csávád Sándor polgármester 1 frt, Geszti János gondnok 1 frt, Gyüre László s. lelkész 50 kr, Szabó Sándor s. lelkész 40 kr, Bödök István 50 kr, Nagy Mihály 20 kr, Józsa Mihály 20 kr, Lengyel Sándor 20 kr, Pontos Péter 30 kr, Józsa Károly 50 kr, Józsa György 20 kr, Kis Lajos 20 kr, Borbély Sándor 20 kr, Incze Lászlóné 10 kr, Józsa Péterné 10 kr, Balog Gergegné 10 kr, Tóth Istvánné 20 kr, Mészáros Mihályné 20 kr, Zsigmond István 30 kr, Geszti József 30 kr, Varga Pál 50 kr, Debreczeni Lajos 20 kr, Balog Sándor 20 kr, Gy. Molnár Gábor 20 kr, Gönczi Sándor 20 kr, Horváth József 40 kr, Takács Sándor 40 kr, Rácz Endre 40 kr, Tolnai Simon 40 kr, Szirmai István 50 kr, Zsengellér Kálmán 50 kr, Ehrlich Ignác 30 kr, Varga Ferencz 30 kr, Mészáros

Pál 30 kr, Polgár István 30 kr, Polgár Jánosné 20 kr, Kalmár József 20 kr, Józsa Sándor 40 kr, Kota Péterné 30 kr, Lukács János 30 kr, Egy valaki 40 kr, Mészáros Bálint 30 kr, Varga István 20 kr, Mohácsi Bálint 50 kr, Egy valaki 30 kr, A. Varga István 20 kr, Varga Sándor 20 kr, Richter Mór 50 kr, Kelemen József 20 kr, Baros Gábor 40 kr, Tar János 20 kr, Wirczfeld Mór 50 kr, Weis Sámuel 20 kr, Dr. Gerendai László 50 kr, Béneyi József 30 kr, Balog Dániel 20 kr, Császi Ferencz 50 kr, Herbály István 30 kr, Takácsi György 1 frt, Juhász Pál 40 kr, Kulifai Károly 50 kr, összesen 26 frt.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

A magyarhoni ág. hitv. ev. egyetemes egyház theologiai akadémiájának nagy bizottsága

PÁLYÁZATOT

hirdet, a Pozsonyban f. é. szeptember hó elején megnyitandó **egyetemes theologiai akadémiánál** szervezett 6 rendes és 2 magántanári állások közül **3 rendes** és **2 magántanári székre.** Betöltendő pedig:

egy rendes tanszék: ó-testamentomi magyarázatra és segédtudományaira,

két rendes tanszék, melyek mindegyikéhez systematika és új-testamentomi exegetikai theologianak előadása van csatolva,

két magántanári tanszék: egy a történelmi theologiai szakban és egy a bibliai philologiai szakban való segédkezésre.

A rendes tanárok javadalma: 1200 frt évi fizetés és 300 frt lakbér fejében, a magántanárok évi fizetése 600 frt.

Pályázók, szakképzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, tartoznak ft. Geduly Lajos superintendens urhoz, mint a th. akadémiái kis bizottság elnökéhez **f. é. június 30-dik napjáig bezárólag** Pozsonyba beküldeni.

A közelebbiekre nézve ft. superintendens ur ad az érdeklődőknek tájékoztató értesítést.

Kelt Pozsonyban, az egyet. th. akadémiái nagybizottságnak 1882. évi május 6—8. napjain tartott üléséből.

Báró Radvánszky Antal, egyetemes felügyelő, mint a bizottság elnöke.

Zelenka Pál,

mint a bizottság jegyzője.

3—1